

یکی از موضوعات مهم در زندگی، این است که هدف ما از این زندگی چیست و برای چه چیزی خلق شده‌ایم؟ اندیشیدن به این پرسش، زندگی ما را جهت و رنگ می‌دهد و ما را به سمت اصلاح و رشد رهنمون می‌گردد.

ذات مقدس پروردگار در آیه ۵۶ سوره مبارکه ذاریات می‌فرماید: «وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ» «و جنّ و انس را نیافریدم مگر برای آنکه مرا عبادت کنند.» اما فلسفه آفرینش انسان و جن تنها عبادت‌کردن خداوند متعال نیست بلکه مقصود عبد خدا بودن است. تفاوت انسان و حیوان در رشد و تکاملی است که انسان می‌تواند در طول زندگی داشته باشد. درحالی‌که زندگی یک حیوان خطی و ایستاست. انسان در طول زندگی یک مسیر کمال و رو به بالایی را طی می‌کند و دارای قدرت هر نوع حرکت و سازندگی نیز می‌باشد. بنابراین این مسیر زندگی انسان با این خصوصیات، مخصوص زمانی است که او در نتیجه عبادت‌کردن، عبد خداوند باشد.

یکی از بخش‌های زیبایی که در معارف دینی ما آمده است بیان مراحل بندگی است. مراحل بندگی خداوند شامل سه مرحله عبادت جوارچی، عبادت جوانحی و عبد زیستی است که در توضیح این سه باید عرض کنیم در عبادت جوارچی انسان با اعضای بدنش خداوند متعال را عبادت می‌کند، مانند روزه‌گرفتن و نماز خواندن؛ در عبادت جوانحی انسان علاوه بر عبادت جوارچی با فکر، اندیشه و قلب خود به خداوند متعال باور دارد و عبادت می‌کند.

در نهایت در مرحله عبد زیستی انسان علاوه بر عبادت با اعضای بدن، فکر و اندیشه خود در جریان زندگی نیز به‌گونه‌ای عمل می‌کند که محور زندگی او بندگی خداوند متعال باشد؛ در این مرحله هر آنچه خداوند متعال بخواهد، او می‌خواهد و هر چه خداوند متعال نپهی کند، انسان از آن دوری می‌کند.

در دعای شریف کمیل که امید داریم توفیق انس و الفت با این دعای پرمضمون را از دست ندهیم به درگاه خداوند متعال عرضه می‌داریم: «قُوْ عَلٰی خَدَمَتِكَ جَوَارِحِيْ، وَ اَشْدُّ عَلٰی الْعَزِيْمَةِ جَوَانِحِيْ، وَ هَبْ لِيْ الْجَدَّ فِيْ خَشْيَتِكَ وَ الدَّوَامَ فِي الْاِتِّصَالِ بِجَدِّمَتِكَ» یعنی «اعضایم را در راه خدمتت نیرو بخش و دلم را بر عزم و همت محکم کن. و کوشش در راستای پروایت و دوام در پیوستن به خدمت را به من ارزانی دار.»

نکته مهم این است که تا این سه مرحله عبادت کامل نشود، انسان عبد و بنده خداوند نیست. همان‌طور که در این دعای کمیل عرض می‌کنیم که خدایا جوارح من را در عبادت خود قوی کن به شکلی که در این راه خسته و درمانده نشوم و دل و اندیشه من را به‌نحوی محکم کن که در بنده بودنم بتوانم تصمیم بگیرم و در بندگی مصمم باشم.

اگر این سه مرحله را در عبادت انجام دهیم، عبد خداوند خواهیم بود، و در نهایت به خداوند متعال عرض می‌کنیم: خدایا مرا به‌گونه‌ای قرار ده که همیشه در مقابل تو سر افتاده باشم و طغیان و سرکشی نکنم.

و چه زیباست بنده‌ای که پیوسته به یاد معبود است و قلب او پر از انوار پروردگار است که وجود او را جهت می‌دهد و مایه برکت و خیر قرار می‌دهد. از خداوند بزرگ می‌خواهیم به همه ما توفیق حرکت در این مسیر و بندگی خودش را عطا نماید و دنیا و آخرتمان را با بندگی زیبا نماید. ان شاء...

برگرفته از خطبه‌های نماز جمعه مشهد

تنظیم: حجت‌الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

ریحانه عامل‌نیک! یک روز بعد از یک مناسبت جهانی، این متن را برای شما منتشر می‌کنم و صبر می‌کنم تا روزی که اعتبارش در ذهنم سنگین تر است بس. روز رفتن بانویی که فخر همه دختران عالم است. یک روز بعد از صورتی بازی هاودوق و شوق های اینستایی به سراغ این متن می‌روم؛ روزی که در میان باکس های هدیه و ویدئوهای دختر باید این‌طور باشد یا آن‌طور باشد، خیر «حذف محدودیت سن بارداری» را خواندم. در نگاه اول با خود مان می‌گویم خب مگر چه می‌شود؟ این هم تلاشی است برای جوانی جمعیت، اما هر مادر و پدری می‌داند که آسیب‌های جسمی و روانی در دوران نوجوانی چقدر موجب تهدید سلامت است. حالا فکر کنید ما قانون را تغییر دادیم و به جای ۱۸ سال آن را به ۱۵ سال تقلیل دادیم، مسئله کودک همسری را هم زیر چشمی رد کردیم، چطور می‌توانیم د دختران را برای این فرایند آماده و تقویت کنیم؟ فارغ از قوای جسمی و جنسی، بنیه فکری و اندیشه‌ای یک دختر پانزده ساله مناسب تربیت کودکی با سبک زندگی دینی است؟ در تمام این چند روز با خودم فکر می‌کردم به مناسبت روز دختر در همه دنیا برای دختران چه امکانات و حقوقی درخواست می‌شود؟

من در این چند روز فقط قلب و خرس صورتی دیدم و نهایت اینکه دختران ورزشکار و درس‌خوان هم باید جزو دختران به حساب بیایند. اما درباره حق کودکی‌کردن و حق آگاهی‌داشتن از آن‌ها کمتر چیزی خواندم. امروز روز وفات دختری است از نسل ائمه اطهار^(ع)، کسی که علم و آگاهی‌اش را امامان تأیید کرده و حتی برای زیارت مرقد شریفش زیارت نامه تحریر کرده‌اند. امام صادق^(ع) در حدیثی بیان می‌کنند: «کسی که حضرت را زیارت کند، درحالی‌که آگاه و متوجه شأن و منزلت او باشد، به بهشت می‌رود» (بحارالانوار ج ۴۸، ص ۲۴۷). ائمه اطهار^(ع) درباره چه صحبت می‌کنند؟ شأن ایشان به عنوان دختر چگونه بوده است؟ الگوی رفتار با دختران برای ما باید ائمه اطهار^(ع) باشند و چه کسی نزدیک‌تر از امام رئوف، حضرت رضا^(ع) برای ما؟ ایشان به عنوان برادری که معصوم و با علم الهی هستند، چطور با خواهرشان رفتار می‌کردند؟ نقل شده است که برای مدت ۲۵ سال امام رضا^(ع) تنها فرزند بانو نجمه خاتون و امام کاظم^(ع) بودند و پس از آن، کریمه اهل بیت^(س) هدیه‌ای از سوی پروردگار به خاندان اهل بیت^(ع) بود تا خواهری باشد هم‌سنگ برای حضرت علی‌بن موسی الرضا^(ع). در تاریخ ذکر شده است در بین فرزندان امام موسی بن جعفر^(ع)، حضرت معصومه^(س) پس از امام رضا^(ع) در تمامی جهات از جمله ویژگی‌های فردی و روحی، دارای فضل و برتری بوده است و این ادعا بر اساس روایات مستدلی است که مقام والایی برای آن حضرت برشمرده‌اند.

حضرت رضا^(ع) درباره شأن و مقام خواهرشان این‌طور صحبت می‌کنند: «هرکسی او (حضرت فاطمه معصومه^(س)) را زیارت کند، بهشت بر او واجب می‌شود». دختران در باور دینی من می‌توانند چنین جایگاه و مقامی داشته باشند. شخصا مناسبت‌های جهانی را نه باور دارم و نه علتی برایش پیدا می‌کنم، چرا باید همه جهان در یک روز، دخترها را محترم بشمارند و اینکه آیا اصلا ممکن است؟ در گوشه‌گوشه این جهان، هنوز هم هستند آدم‌هایی که دخترانشان را با انواع خشونت، زنده به‌گور می‌کنند یا روح و روانشان را آزار می‌دهند؛ پس چگونه است که در دنیا، یک صد آادم‌ها چیزی را محترم بداندند. اما حقوق آن‌ها را رعایت نکنند؟ حقی که طبیعی و بیشتر از آن الهی و دینی است! دینی که آگاهی و توانمندی و انتخاب را جزو حقوق یک دختر می‌داند. اما ما به قوانین نسنجیده و برنامه‌ریزی نشده به آن ظاهری دیگر بخشیده‌ایم. به نظر من روزهای جهانی تا وقتی امام زمان^(عج) ظهور نکنند، همه سویی از دروغ و اشتباه دارند و برای امروز ما به‌عنوان فردای بعد از روز جهانی دختر، کاین اشارت زجهان گذران ما را بس.

حامی ولایت، شفیعه محشر

آئمه مستقیمی! مادر سرزمینی زندگی می‌کنیم که همسایه‌مان آقا امام رضا^(ع) است و به فاصله نه‌چندان زیادی در شهر قم مرقد خواهر بزرگوار ایشان قرار دارد. حسن هم جواری و قرارگرفتن زیر سایه خورشیدشان، بعضا ما را دچار غفلت می‌کند و یادمان می‌رود که چه گوهر نایابی از سلسله رسالت در خاک ایران سکنا گزیده و پناه بی‌پناهی‌ها و دردهای ما شده است. در سالروز وفات آن بانوی کریمه حضرت فاطمه معصومه^(س) و در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام و المسلمین علی نظری منفرد، استاد سطوح عالی حوزه علمیه قم و کارشناس برنامه «سمت خدا»، به برخی از ابعاد شخصیتی آن حضرت^(س) پرداخته‌ایم.

امامزادگان چنددسته‌اند

علاوه بر آنکه هم جواری و قرارگرفتن زیر سایه پرمهر حضرت معصومه^(س) افتخاری برای قم و اهالی آن است، درباره جایگاه حضرت فاطمه معصومه^(س) به عنوان امامزاده‌ای جلیل‌القدر و واجب‌التعظیم باید بدانیم اما مزادگان چند دسته هستند؛ برخی از امامزادگان نسبشان معلوم است و با واسطه یا بی‌واسطه فرزند امام هستند و همین مقدار کافی است که احترامشان کنیم و بزرگشان بداریم.

امامزادگانی که عالم‌اند

یک گروه از امامزادگان آن‌هایی‌اند که جز نسب خانوادگی، عالم، راوی حدیث و صاحب‌العتقیده هستند. مثل حضرت عبدالعظیم حسنی که با چند نسب به امام حسن^(ع) می‌رسد و محضر سه امام را درک و دین خود را به امام‌های^(ع) عرضه کرده است. گروهی دیگر از امامزادگان علاوه بر انتساب به بیت رسالت، درباره آن‌ها روایاتی از زبان معصوم^(ع) نقل شده است، همچون حضرت ابوالفضل^(ع) و حضرت علی‌اکبر^(ع).

سرچشمه برکات در تاریخ ایران

این اوصاف درکنار هم، یعنی فرزند بلافضل امام معصوم^(ع) بودن، قرارداشتن در زمره محدثین، برخورداری از زیارت‌نامه و نیز تصریح روایات درباره ایشان، باعث شده است حضرت فاطمه معصومه^(س) در تراز اول امامزادگان قرار بگیرند و مضجع شریفشان پناه مردم باشد و در جوار و من را زیارت کند. توابش بهشت است. امام رضا^(ع) زیارت به برکت حضور ایشان، اتفاقات شگرف علمی و تاریخی مثل تأسیس حوزه علمیه قم رقم بخورد. قم و برکتی که در قم هست، مثل علما و مراجع عظام تقلید، همه به دلیل وجود مقدس حضرت معصومه^(س) است.

ثواب زیارت حضرت معصومه^(س)

آثار و برکات زیارت حضرت معصومه^(س) هم در نوع خود کم‌نظیر است و درباره این ثواب از ائمه^(ع) روایاتی نقل شده است. چنان‌که امام جواد^(ع) فرمودند: «کسی که عمه من را زیارت کند، توابش بهشت است». امام رضا^(ع) زیارت خواهرشان در قم را هم‌پایه زیارت خود معرفی کرده‌اند. این تصریحات روایی، هم از شأن و مقام آن بانو پرده برمی‌دارد و هم مشوق ما در زیارت ایشان است تا از این اجر و پاداش نهایت بهره‌ر ببریم.

حجت‌الاسلام و المسلمین نظری منفرد، میان همه فرزندان موسی بن جعفر^(ع) دو فرزند مستثنا هستند، یکی امام رضا^(ع) و دیگر فاطمه معصومه^(س)

بزرگان به بانوی کرامت متوسل می‌شدند

درباره کرامات و فضایل کریمه اهل بیت^(س) سخن بسیار است و دو جلد «کرامات معصومیه» نحوه توسل به این بانوی بزرگوار را یادمان می‌دهد. خیلی‌ها از توسل به ایشان نتایج بزرگ گرفته‌اند و مشکلات حل ناشدنی‌شان برطرف شده است. در سفینه‌البحار محدث قمی آمده است که مرحوم ملاصدرا (صاحب اسفار) هرگاه به معضل علمی برخورد می‌کرد، از کُهِک به قم و زیارت حضرت معصومه^(س) می‌آمد و به این بانوی کریمه متوسل می‌شد و پس از گره‌گشایی بازمی‌گشت. توسل به حضرت معصومه^(س) تنها برای مسائل مادی یا شفای بیماری‌ها نیست؛ ایشان در امور مختلف ملجأ و گره‌گشا هستند.

هرکسی معصومه^(س) را در قم زیارت کند، مانند کسی است که مرا زیارت کرده است. (عوامل ج ۲۱، ص ۳۱).

دل را به نور عشق صفا می‌دهد، نماز

دیدگاه معصومین^(ع) درباره اقامه نماز اول وقت

مهم یا حتی در تنها زمان استراحتش در بین کارهای یک روز شلوغ! او اذان را دعوت خدا

می‌دانست و با هر عبارت و ذکرش صدایی

از جانب خدایش حس می‌کرد که او را صدا

راوی حدیث غدیر و منزلت

اما راز این همه شأن و مقام را باید در شخصیت و سیره منحصریه‌فرد و خاص حضرت فاطمه معصومه^(س) دنبال کنیم. ایشان اگرچه دختر، خواهر و عمه امام^(ع) بودند، خود نیز جزو محدثین بوده و احادیث مهمی را به‌ویژه درباره ولایت و امامت نقل کرده‌اند. این راوی حدیث بودن در منابع دست اول شیعه مثل جامع الاحادیث تصریح شده است و روایاتی را از ایشان نقل می‌کند، مثل حدیث غدیر و حدیث منزلت که در کتب فریقین آمده است و این حدیث که می‌فرماید: «هرکس برعلاقه و محبت آل محمد^(س) بپیرد، شهید شده است.»

بانوی شفیعه

گروهی دیگر از امامزادگان هستند که امام معصوم^(ع) برای آن‌ها زیارت‌نامه انشا کرده و تعدادشان معدود است، مثل حضرت عباس^(ع) و حضرت فاطمه معصومه^(س). حضرت فاطمه معصومه^(س)، هم فرزند امام، هم خواهر امام و هم عمه امام هستند و از امام صادق^(ع)، امام رضا^(ع) و جوادالائمه^(ع) درباره ایشان روایت است. از امام صادق^(ع) نقل است که فرمودند: «از موسی^(ع)، فرزندی به نام فاطمه متولد می‌شود که در قم مدفون می‌گردد و به شفاعت او شیعه وارد بهشت می‌شود.» این مقام شفاعت بسیار بالاست.

حکایت حمایت از امام^(ع)

حرکت ایشان از مدینه به سمت مرو و هجرت به سمت امام معصوم^(ع) نوعی حمایت و جانب‌داری از ولایت است. درست است که براساس تصریح «لایل الامامه»، امام رضا^(ع) و حضرت معصومه^(س) خواهر و برادر تنی ابوبینی بوده‌اند، این هجرت علاوه بر دلنگنی خواهر برای برادر، اعلام حمایت از امام معصوم^(ع) و ابراز ولایت‌مداری است و درکنار دیگر خصایص اعم از زهد و تقوا، علم و نقل حدیث، دفاع از ولایت و... آن بانوی کریمه را به دختر و بانویی تراز تبدیل کرده است که قابلیت الگوبری دارند و می‌توانند برای اقشار مختلف راهنما باشند. چنان‌که شیخ مفید در «ارشاد» تصریح می‌کند، میان همه فرزندان موسی بن جعفر^(ع)، دو فرزند مستثنا هستند، یکی امام رضا^(ع) و دیگر فاطمه معصومه^(س)!

می‌کند. صدایی که بی پاسخ ماندنش درست عین بی‌معرفتی بود...

نماز اول وقت، یکی از آن اموری است که معصومین^(ع) ما بسیار به آن تأکید کرده‌اند. امام حسن عسکری^(ع) در حدیثی در این رابطه می‌فرمایند: «موسی با خداوند سخن گفت و از پروردگار خویش پرسید: خدایا! پاداش کسی که نمازش را اول وقت می‌خواند، چیست؟ خداوند تبارک و تعالی فرمود: خواهش و خواسته او را برآورده می‌کنم و بهشت را بر او مباح می‌گردانم». اقامه نماز اول وقت از نشانه‌های یک مؤمن واقعی است. از این رویامبر اکرم^(ص) نیز در حدیث دیگری می‌فرماید: «بنده‌ای (نمازگزار) که اهتمام و مواظبت به اوقات نماز کند و مواضع آفتاب را برای وقت نمازش دقت کند، من ضمانت می‌کنم برای او راحتی در دم مرگ را و دفع و رفع هموم و درد و اندوه و نجات از آتش جهنم را.»